

Bijlage 2

Aangetekend verstuurd

OPENBARE VERSIE

ING Bank N.V.
t.a.v. de heer [REDACTED]
Postbus 1800
1000 BV AMSTERDAM

Datum 18 februari 2011
Ons kenmerk [REDACTED]
Pagina 1 van 18
Kopie aan ING Bank N.V.
De heer [REDACTED]
[REDACTED]
De heer [REDACTED]
[REDACTED]
De heer [REDACTED]
[REDACTED]
E-mail [REDACTED]@afm.nl
Betreft Boeteoplegging aan ING Bank N.V. wegens
overtreding van artikel 115 BGfo

Geachte heer [REDACTED],

De Autoriteit Financiële Markten (AFM) heeft besloten aan ING Bank N.V. (ING Bank) een bestuurlijke boete van 120.000,- euro op te leggen omdat ING Bank in de onderzoeksperiode van 1 januari 2009 tot 1 oktober 2009 bij het verlenen van hypothecair krediet beoordelingscriteria hanteerde die onvoldoende gericht waren op het voorkomen van overkreditering. Dit is een overtreding van artikel 115, lid 1, van het Besluit Gedragstoezicht financiële ondernemingen (BGfo).

Hieronder wordt het besluit verder uitgewerkt. Paragraaf 1 bevat een weergave van de feiten die ten grondslag liggen aan het besluit. In paragraaf 2 vindt een beoordeling van de feiten plaats, waarbij ook de zienswijze van ING Bank wordt besproken. Paragraaf 3 bevat het besluit. De rechtsgangverwijzing is opgenomen in paragraaf 4.

Het relevante wettelijke kader is opgenomen in bijlage 1 bij deze brief. De openbare versie van het besluit treft u aan in bijlage 2.

1. Feiten

De AFM heeft ING Bank per brief van 28 november 2008 ([REDACTED]) verzocht om een onderzoek uit te voeren naar de kwaliteit van de adviespraktijk rondom hypotheeklen. De uitkomsten van dit onderzoek heeft de

Datum 18 februari 2011
Ons kenmerk [REDACTED]
Pagina 2 van 18

AFM op 2 maart 2009 van ING Bank ontvangen. De AFM heeft op 10 juni 2009 de uitkomsten van het onderzoek met ING Bank besproken. De AFM heeft in dit gesprek benadrukt dat de wijze waarop ING Bank een niet-annuïtaire toets toepast bij de beoordeling van hypotheekaanvragen kan resulteren in overkreditering.

ING Bank heeft per 1 juni 2009 wijzigingen doorgevoerd in haar kredietacceptatiebeleid. Op verzoek van de AFM heeft ING Bank via e-mail op 15 juli 2009 het document '*Hypotheken Acceptatiebeleid*' d.d. juni 2009, versie 2.03 aan de AFM toegezonden. Dit beleid schrijft voor dat de lasten van de financiering worden berekend via een 'Annuïtaire Toets met een looptijd van de lening met een maximum van 30 jaar'. Deze voorwaarde is in lijn met artikel 6 van de Gedragscode Hypothecaire Financieringen (GHF-Code) zoals opgesteld door het Contactorgaan Hypothecair Financiers. Het kredietacceptatiebeleid bepaalt echter ook dat in bijzondere gevallen een niet-annuïtaire toets (NAT) mag worden gedaan, mits voldaan is aan één van de voorwaarden, zoals beschreven in het kredietacceptatiebeleid. Het kredietacceptatiebeleid verwijst in dit verband naar artikel 6, lid 6, van de GHF-Code. De wijzigingen in het kredietacceptatiebeleid die ING Bank per 1 juni 2009 heeft doorgevoerd zien onder andere op de voorwaarden waaronder een hypotheek kan worden verstrekt op basis van een NAT.

Bij brief van 19 augustus 2009, met kenmerk [REDACTED], heeft de AFM aan ING Bank aangekondigd een onderzoek in te stellen naar de kwaliteit van de hypotheekadviespraktijk en het beleid ter voorkoming van overkreditering. In het kader van het thema 'verantwoorde woonlasten' heeft de AFM, op basis van artikel 115 BGfo, onderzocht of ING Bank ter voorkoming van overkreditering criteria heeft vastgelegd die zij ten grondslag legt aan de beoordeling van een kredietaanvraag van een consument en deze toepast bij de beoordeling van een kredietaanvraag.

De AFM heeft bij brief van 16 september 2009, kenmerk [REDACTED], een informatieverzoek gestuurd aan ING Bank en ING Bank verzocht om toezending van het oordeel van compliance en audit over de kwaliteit van de hypotheekadviespraktijk en de toepassing van het kredietacceptatiebeleid. De AFM heeft in haar brief bevestigd dat bij meerdere kredietinstellingen een onderzoek naar de kwaliteit van de hypotheekadviespraktijk en het beleid ter voorkoming van overkreditering wordt uitgevoerd.

De AFM heeft in 2009 en begin 2010 de informatie die door ING Bank is aangeleverd beoordeeld. Op 12 januari 2010 heeft de AFM haar concept rapportage inzake de kwaliteit van de advisering en het verantwoord verstrekken van hypothecair krediet aan ING Bank verzonden (kenmerk [REDACTED]). ING Bank heeft bij brief van 3 februari 2010 gereageerd op dit concept rapport. Bij brief van 11 mei 2010 heeft ING Bank het kredietacceptatiebeleid van ING Bank, zoals van toepassing in de verschillende perioden waarop het onderzoek ziet, toegestuurd.

Op 22 juni 2010 heeft ING Bank per e-mail aanvullende informatie over het kredietacceptatiebeleid en de werking daarvan aan de AFM toegezonden.

Op 2 september 2010 heeft de AFM aan ING Bank een voornemen tot boeteoplegging gestuurd, met als bijlage het definitieve onderzoeksrapport van de AFM van dezelfde datum (kenmerk [REDACTED]).

Datum 18 februari 2011
Ons kenmerk [REDACTED]
Pagina 3 van 18

Op 21 september 2010 heeft de AFM aan ING Bank een brief gestuurd (kenmerk [REDACTED]) houdende een aanwijzing om de door ING Bank gehanteerde acceptatiecriteria met betrekking tot 'zelfstandigen/DGA's' en 'BKR kredieten tot € 5.000,-' zodanig aan te passen dat deze ertoe strekken dat overkreditering wordt voorkomen.

ING Bank heeft op 13 oktober 2010 haar zienswijze op het boetevoornemen mondeling toegelicht. Op die datum heeft zij ook een schriftelijke vastlegging van haar zienswijze aan de AFM overhandigd.

Op 28 oktober 2010 heeft ING Bank per e-mail nadere documentatie aan de AFM toegezonden.

2. Beoordeling

2.1 Wettelijk kader

Artikel 115, eerste lid, BGfo

Een aanbieder legt, ter voorkoming van overkreditering, de criteria vast die hij ten grondslag legt aan de beoordeling van een kredietaanvraag en past deze criteria toe. Voor de volledige tekst van artikel 115 BGfo wordt verwezen naar het wettelijk kader in bijlage 1 bij dit besluit.

In de toelichting van artikel 115 BGfo staat vermeld dat het acceptatiebeleid van de aanbieder van krediet er op gericht moet zijn overkreditering van de consument te voorkomen. Het bepaalde in artikel 115 BGfo is aldus een uitwerking van artikel 4:34, eerste en tweede lid, Wft.

Staatsblad 2006, nr. 520 (toelichting op artikel 115 BGfo):

Dit artikel is gebaseerd op artikel 4:34, derde lid, van de wet en komt in de plaats van de artikelen 61 van het Bfd en 26f, eerste en derde lid, Vrijstellingsregeling Wfd. Artikel 115 vereist dat een aanbieder van krediet het acceptatiebeleid vastlegt en deze criteria toepast bij de beoordeling van een kredietaanvraag van een consument. Het acceptatiebeleid van de aanbieder van krediet moet erop gericht zijn overkreditering van de consument te voorkomen. Deze verplichting sluit niet uit dat in het acceptatiebeleid criteria kunnen worden opgenomen, bijvoorbeeld met betrekking tot zekerheid- of garantstelling die, anders dan op grond van het inkomen van de consument, overkreditering voorkomen. Voor de uitzondering in het tweede lid wordt verwezen naar de toelichting op artikel 113, tweede lid. Ook hier geldt dat de uitzondering niet geldt voor overeenkomsten waarbij de te verpanden effecten dezelfde zijn als de met het krediet te financieren effecten. [onderstreping AFM].

2.2 Beoordeling feiten

Aan de norm van artikel 115 BGfo is door de markt van aanbieders van hypothecair krediet nadere invulling gegeven door middel van de GHF-Code. De AFM beschouwt de GHF-Code als een redelijk uitgangspunt om te toetsen of de lasten van een hypothecair krediet verantwoord zijn.

De AFM heeft in haar gepubliceerde rapportage 'Kwaliteit advies en transparantie bij hypotheek' van 1 november 2007 aangegeven dat zij het verstrekken van een verantwoord hypothecair krediet toetst aan de hand

Datum 18 februari 2011

Ons kenmerk

Pagina 4 van 18

van de GHF-norm, zoals vastgelegd in de GHF-Code. In bijzondere gevallen is het toegestaan om af te wijken van de GHF-norm door meer krediet te verstrekken dan op basis van de maximale leencapaciteit mogelijk is, mits er een voldoende adequate verdiepingsslag is gemaakt op basis van de specifieke persoonlijke situatie, een (gekwantificeerde) motivering is vastgelegd in het klantdossier en (her-) berekening op basis van deze extra of aanvullende informatie leidt tot een verantwoorde kredietverstrekking.

NAT-hypothekverstrekking op basis van historische woonlasten

ING Bank heeft in haar kredietacceptatiebeleid zoals per 1 juni 2009 gewijzigd een aantal categorieën van uitzonderingen – zogenaamde ‘explains’ – opgenomen, waarbij afwijking van de GHF-norm is toegestaan. Ingevolge één van deze explains kan een aanvraag worden getoetst op basis van een NAT indien een aantoonbare betaalcapaciteit bestaat op basis van historische woonlasten. Teneinde te kwalificeren voor de NAT op basis van historische woonlasten dient te zijn voldaan aan de volgende twee voorwaarden: *“De volledige hypotheekverstrekking heeft een rentevastperiode van minimaal 10 jaar, en in het Bureau Krediet Registratie (BKR) mogen maximaal € 5.000,- aan nieuwe of oplopende limieten zijn geregistreerd in de afgelopen 2 jaar.”*

ING Bank wijst erop dat bij de toepassing van het beleids criterium historische woonlasten de consument daadwerkelijk heeft aangetoond in staat te zijn de bruto annuïtaire woonlasten te kunnen betalen. Er wordt expliciet afgezien van het maken van een vergelijking met de nieuwe werkelijke woonlasten. In dit verband wordt ook naar de BKR-verplichtingen van de consument gekeken. Indien in het BKR voor € 5.000,- of meer aan nieuwe of oplopende limieten zijn geregistreerd in de 2 jaar voorafgaande aan de kredietaanvraag is de NAT verstrekking op basis van historische woonlasten niet toegestaan. De AFM wijst erop dat alle kredieten die in het BKR staan opgenomen altijd meegenomen moeten worden in de berekening of een hypothecair krediet verantwoord is voor de consument.

Nu het kredietacceptatiebeleid van ING Bank de mogelijkheid bood om bij NAT-verstrekking BKR-kredieten tot € 5.000,- buiten beschouwing te laten, in geval de kredietaanvraag werd beoordeeld uitgaande van de historische woonlasten, heeft ING Bank mogelijk een te hoge beschikbare leencapaciteit gehanteerd bij haar beoordeling van een aanvraag aangaande hypothecair krediet. ING Bank kon hierdoor – gelet op artikel 4:34 Wft – onvoldoende beoordelen of, met het oog op het voorkomen van overkreditering, het aangaan van de kredietovereenkomst verantwoord was. Door het kredietacceptatiebeleid dat ING Bank hanteerde bestond de mogelijkheid dat ING Bank niet in alle gevallen een hypothecair krediet heeft verstrekt dat – met het oog op overkreditering – verantwoord was voor de consument. Dit kon leiden tot daadwerkelijke overkreditering. Naar het oordeel van de AFM was het beleid van ING Bank er onvoldoende op gericht om overkreditering te voorkomen en heeft ING Bank als gevolg hiervan artikel 115, eerste lid, BGfo overtreden.

De AFM merkt overigens op dat ING Bank, na de aanwijzing van de AFM van 21 september 2010, aan de AFM heeft kenbaar gemaakt dat zij haar kredietacceptatiebeleid op dit onderdeel eind oktober 2010 heeft aangepast.

Kredietacceptatiebeleid Particulieren – ouders hoofdelijk schuldenaar

Het kredietacceptatiebeleid van ING Bank (zoals door ING Bank gewijzigd in de maanden januari, juni en augustus 2009) bevatte tevens een mogelijkheid om aan jonge aanvragers die onvoldoende inkomen hadden voor de door hen gewenste financiering wel deze gewenste financiering te verstrekken indien de ouders als hoofdelijk schuldenaar meetekenden. Teneinde voor verstrekking op deze basis in aanmerking te komen diende aan de volgende eisen te zijn voldaan:

1. *“Ouders worden opgenomen als hoofdelijk schuldenaar;*
2. *Het inkomen van de aanvrager is voldoende voor minimaal 85% van de annuïtaire jaarlast;¹*
3. *Aanvrager is jonger dan 31 jaar;*
4. *Ook de ouders hebben een vlekkeloze BKR [...];*
5. *Aanvrager heeft MBO-diploma of hoger.”*

De AFM benadrukt dat de ouders hoofdelijk schuldenaar werden. Dit betekent dat ING Bank niet alleen een kredietovereenkomst aanging met de aanvrager maar ook met diens ouders. Dat ING Bank in de praktijk de ouders als borg aanmerkte en alleen zou aanspreken nadat volledige uitwinning bij de aanvrager had plaatsgevonden doet hieraan niet af.

De AFM meent om deze reden dat ING Bank in die gevallen waarin de ouders hoofdelijk schuldenaar werden ook hun financiële positie diende in te winnen. Het checken of de ouders bij het BKR staan geregistreerd is in dit verband onvoldoende. Nu het kredietacceptatiebeleid van ING Bank er niet in voorzag dat informatie over inkomsten en vermogen van de ouders werd ingewonnen heeft ING Bank mogelijk een te hoge beschikbare leencapaciteit gehanteerd bij haar beoordeling van een aanvraag aangaande hypothecair krediet. ING Bank kon hierdoor – gelet op artikel 4:34 Wft – onvoldoende beoordelen of, met het oog op het voorkomen van overkreditering, het aangaan van de kredietovereenkomst verantwoord was. Door het kredietacceptatiebeleid dat ING Bank hanteerde bestond de mogelijkheid dat ING Bank niet in alle gevallen een hypothecair krediet verstrekke dat – met het oog op overkreditering – verantwoord was voor de consument. Dit kon leiden tot daadwerkelijke overkreditering. Naar het oordeel van de AFM was het beleid van ING Bank er onvoldoende op gericht om overkreditering te voorkomen en heeft ING Bank als gevolg hiervan artikel 115, eerste lid, BGfo overtreden.

De AFM merkt overigens op dat ING Bank aan de AFM heeft kenbaar gemaakt dat zij haar kredietacceptatiebeleid op dit punt inmiddels heeft aangepast.

Kredietacceptatiebeleid Zelfstandigen

Het kredietacceptatiebeleid van ING Bank bevatte tevens criteria ten aanzien van kredietverstrekking aan zelfstandigen/DGA's. Het beleid (zoals door ING Bank gewijzigd in de maanden januari en juni 2009) bepaalde ten aanzien van zelfstandigen/DGA's het volgende:

¹ Tot 1 juni 2009 luidde het beleid dat het inkomen van de aanvrager voldoende was voor 'minimaal 85% van de aanvraag'.

Datum 18 februari 2011

Ons kenmerk

Pagina 6 van 18

“Zelfstandigen/DGA's zijn:

Vrije beroepsbeoefenaar, zoals medicus, advocaat, notaris, accountant, free-lancer etc.;

Aanvragers met een inkomen uit een eigen onderneming, zoals eenmanszaak, ZZP-er, vennootschap onder firma, commanditaire vennootschap, maatschap;

Aanvragers met een inkomen uit een onderneming waarin de aanvrager een controlerend belang heeft, directeur-grootaandeelhouder (DGA).

De bestendigheid van het inkomen van een zelfstandige/DGA wordt bepaald aan de hand van een rating. De rating is gebaseerd op beschikbare algemene- en financiële branche- en ondernemingsinformatie, beschikbaar bij instanties binnen en buiten de ING Bank Groep. De uitkomst hiervan is bepalend voor het vervolg en de vereiste documenten.

Rating	Benodigde stukken
Rating ≤ 11	1 IB-aangifte *Indien inkomen uit IB-aangifte onvoldoende is, moet ook 1 Jaarrekening worden aangeleverd.
Rating 12 of 13	1 IB-aangifte en 1 Jaarrekening
Rating > 13	1 IB-aangifte en 3 Jaarrekeningen
Rating onbekend	1 IB-aangifte en 3 Jaarrekeningen

De vereiste stukken mogen vervangen worden door een 'Inkomensverklaring van de accountant' opgesteld door RA of AA (gebaseerd op drie boekjaren).²

ING Bank beoordeelde een aanvraag voor een hypothecair krediet, ingediend door een zelfstandige of een DGA op basis van een bepaalde 'rating'. Deze rating werd gegenereerd door het computersysteem van ING Bank, aan de hand van bepaalde variabelen die werden ingevoerd in een computerprogramma. De variabelen betroffen onder andere het gebruik van de kredietlimiet, de leeftijd van de onderneming, de leeftijd van de ondernemer en het betalingsgedrag, waaronder overstanden op de rekening. De rating bepaalde vervolgens welke aanvullende

² Op 1 augustus 2009 zijn de ratings door ING Bank als volgt gewijzigd (Kredietacceptatiebeleid augustus 2009, versie 2.032):

Rating	Benodigde stukken
Rating SA, SH of SK ≥ 16 zonder bestaande ING hypotheek	Nvt, want aanvragen worden niet in behandeling genomen. Betreffende NHG-aanvragen ook niet.
Rating SA/SH < 13	1 IB-aangifte
Alle andere ratings of geen rating	1 IB-aangifte en 3 boekjaren (2 Jaarrekeningen)

SH = bestaande zakelijke ING kredietrelatie

SA = bestaande zakelijke ING creditrelatie

SK = geen zakelijke ING relatie (prospect)

De rating van een Stichting Administratiekantoor (STAK) blijft buiten beschouwing.

Datum	18 februari 2011
Ons kenmerk	[REDACTED]
Pagina	7 van 18

stukken nodig waren om een beeld te vormen over de financiële positie van de zelfstandig ondernemer of de DGA om te beoordelen of het verantwoord was om het krediet te verstrekken. ING Bank heeft erop gewezen dat het rating-model door DNB is goedgekeurd en is opgesteld op basis van Basel II.

Het kredietacceptatiebeleid van ING Bank voorzag in de mogelijkheid dat in geval van een bepaalde rating (zie bovenstaande tabel) aan de hand van één aangifte inkomstenbelasting en/of één jaarrekening werd bepaald of aan een zelfstandig ondernemer/DGA een bepaald hypothecair krediet werd verstrekt (zie hiervoor bovenstaande tabel). De AFM is van oordeel dat het opvragen van één aangifte inkomstenbelasting en/of één jaarverslag onvoldoende is om vast te kunnen stellen of een verstrekt hypothecair krediet verantwoord is. Naar het oordeel van de AFM was het kredietacceptatiebeleid van ING Bank, door het hanteren van bovengenoemde acceptatiecriteria, er niet voldoende op gericht om overkreditering van consumenten te voorkomen.

De AFM merkt op dat een rating-model dat is opgesteld met het oog op het beperken van de risico's van kredietverstrekking door een bank niet noodzakelijkerwijs geschikt is en is vormgegeven om met het oog op het voorkomen van overkreditering te bepalen of kredietverstrekking verantwoord is voor de consument. Een rating vat de AFM op als een middel om inzicht te krijgen in de kredietwaardigheid van het bedrijf. ING Bank heeft aangegeven dat de rating een indicatie geeft van de mate waarin het bedrijf tijdig aan haar betalingsverplichtingen kan voldoen. De AFM heeft niet kunnen vaststellen dat in de rating-applicatie die ING Bank hanteert alle componenten zijn opgenomen die relevant zijn voor het beoordelen van de financiële positie van de consument in het kader van de beoordeling van een hypotheekaanvraag met het oog op het voorkomen van overkreditering. ING Bank heeft ook niet onderbouwd dat dit het geval is. Sterker nog, in haar reactie op de concept rapportage heeft ING Bank aangegeven dat het ratingsysteem voor de hypotheekmedewerkers een black box vormt. Dat wil zeggen dat voor een hypotheekmedewerker niet inzichtelijk is op grond waarvan het systeem komt tot een bepaalde rating.

Nu onvoldoende is komen vast te staan dat via de rating-applicatie alle noodzakelijke informatie ten behoeve van het vaststellen van de financiële positie wordt ingewonnen heeft ING Bank mogelijk een te hoge beschikbare leencapaciteit gehanteerd bij haar beoordeling van een aanvraag aangaande hypothecair krediet. ING Bank kon hierdoor – gelet op artikel 4:34 Wft – onvoldoende beoordelen of, met het oog op het voorkomen van overkreditering, het aangaan van de kredietovereenkomst verantwoord was. Door het kredietacceptatiebeleid dat ING Bank hanteerde bestond de mogelijkheid dat ING Bank niet in alle gevallen een hypothecair krediet heeft verstrekt dat – met het oog op overkreditering – verantwoord was voor de consument. Dit kon leiden tot daadwerkelijke overkreditering. Naar het oordeel van de AFM was het beleid van ING Bank er onvoldoende op gericht om overkreditering te voorkomen en heeft ING Bank als gevolg hiervan artikel 115, eerste lid, BGfo overtreden.

De AFM merkt overigens op dat ING Bank, na de aanwijzing van de AFM van 21 september 2010, aan de AFM heeft kenbaar gemaakt dat zij haar kredietacceptatiebeleid op dit onderdeel eind oktober 2010 heeft aangepast.

2.3 Zienswijze ING Bank

ING Bank heeft in haar mondelinge zienswijze en bijbehorende schriftelijke vastlegging daarvan – zakelijk weergegeven – het volgende naar voren gebracht:

Datum 18 februari 2011
Ons kenmerk [REDACTED]
Pagina 8 van 18

2.3.1 Algemene opmerkingen ING Bank

ING Bank wijst erop dat zij in overleg met de AFM en naar aanleiding van eerdere onderzoeken van de AFM vele aanpassingen in haar beleid heeft doorgevoerd. Naar het oordeel van ING Bank is het opleggen van een boete dan ook niet nodig en in strijd met de beginselen van proportionaliteit en subsidiariteit.

ING Bank benadrukt dat ingevolge artikel 115 BGfo het kredietacceptatiebeleid geschikt dient te zijn om overkreditering te voorkomen. De Wft noch het BGfo schrijven gedetailleerd voor welke criteria dienen te worden gehanteerd bij de beoordeling van een kredietaanvraag. Vooralsnog heeft de wetgever gekozen voor een ruime beleidsvrijheid voor de kredietverlener. De AFM miskent de beleidsvrijheid voor kredietverleners door gedetailleerde opmerkingen over het kredietacceptatiebeleid van ING Bank te maken en te formuleren als overtredingen van artikel 115 BGfo.

ING Bank stelt dat de betalingsachterstanden binnen de bestaande hypotheekportefeuille zowel in aantal als in omvang en duur minimaal zijn. Voor zover er al problematische achterstanden zijn worden deze veroorzaakt door echtscheidingen, ontslag of overlijden. Dit maakt volgens ING Bank niet dat het beleid ten aanzien van kredietverstrekking ten tijde van de kredietbeoordeling ondeugdelijk was.

Reactie AFM:

ING Bank beklagt zich over het feit dat oplegging van een boete door de AFM in strijd komt met het proportionaliteits- en het subsidiariteitsbeginsel. De AFM benadrukt dat overtreding van de regels ter voorkoming van overkreditering door de wetgever, gelet op het toepasselijke boetetarief, als ernstig gekwalificeerd wordt, zodat de inzet van een bestuurlijke boete in beginsel geboden kan zijn. In casu is, gelet op de aard en de ernst van de overtreding, gekozen voor het opleggen van een bestuurlijke boete.

Hoewel er regelmatig contact is (geweest) tussen ING Bank en de AFM, ook met betrekking tot het kredietacceptatiebeleid dat ING Bank hanteert, betwist de AFM dat daardoor boeteplegging hier niet op zijn plaats is. ING Bank heeft haar beleid ten aanzien van NAT-hypotheekverstrekking op basis van historische woonlasten en haar kredietacceptatiebeleid ten aanzien van zelfstandigen/DGA's eerst aangepast nadat de AFM aan ING Bank een aanwijzing had gegeven van deze strekking bij brief van 21 september 2010, kenmerk [REDACTED]. De AFM wijst er tot slot nog op dat zij in vergelijkbare gevallen waarin zij bij andere aanbieders van hypothecair krediet soortgelijke overtredingen heeft aangetroffen eveneens tot boeteplegging is overgegaan.

ING Bank voert nog aan dat ook het feit dat zich tot op heden op portefeuilleniveau geen grote betalingsachterstanden voordoen een belangrijke indicatie vormt dat haar kredietacceptatiebeleid geschikt was om overkreditering te voorkomen. De AFM benadrukt dat ING Bank haar stelling terzake op geen enkele wijze cijfermatig of anderszins heeft onderbouwd zodat deze alleen al om deze reden faalt. Bovendien wijst de AFM erop dat het kredietacceptatiebeleid ertoe dient te strekken dat hypothecair krediet wordt verstrekt dat op de lange termijn verantwoord is voor de consument. Dat, zoals ING Bank stelt, zich tot op heden op portefeuilleniveau geen grote betalingsachterstanden hebben voorgedaan betekent niet dat het kredietacceptatiebeleid van ING Bank voldoet aan de doelstelling van artikel 115 BGfo. Dit artikel schrijft voor dat het beleid gericht moet zijn op

het voorkomen van overkreditering. Of in de praktijk vervolgens een beroep dient te worden gedaan op de financiële buffer die als gevolg van dit beleid ontstaat is afhankelijk van de feiten en omstandigheden van het geval.

2.3.2 BKR-kredieten tot € 5.000

ING Bank wijst erop dat de uitzondering in het kredietacceptatiebeleid indertijd was opgenomen omdat naar het oordeel van ING Bank kredietbedragen beneden € 5.000 per saldo geen feitelijke informatieve of kredietbeoordelingswaarde hadden ten aanzien van de werkelijke kredietpositie van de consument. Voor een werkelijke indicatie van de schuldpositie van een consument is volgens ING Bank derhalve verdedigbaar dat kredieten beneden € 5.000 niet of slechts ten dele meegenomen moeten worden. Het gaat hierbij volgens ING Bank veelal om onbenutte kredietruimte verbonden aan creditcards of kaarten die consumenten van winkels hebben gekregen in het kader van loyaliteitsprogramma's.

Reactie AFM:

De AFM wijst erop dat het argument van ING Bank dat kredietbedragen beneden € 5.000 per saldo geen feitelijke informatieve of kredietbeoordelingswaarde hebben ten aanzien van de werkelijke kredietpositie van de consument en dat het om die reden verdedigbaar is om dergelijke kredieten bij de beoordeling van een kredietaanvraag geheel of ten dele buiten beschouwing te laten in strijd is met de GHF-Code. Artikel 6 van de GHF-Code schrijft voor dat iedere aanvraag van een consument voor een hypothecaire financiering individueel wordt beoordeeld op basis van de financiële positie [...] van de consument. De schulden van de consument maken onverkort onderdeel uit van de financiële positie van de consument. Nog afgezien van het feit dat de GHF-Code geen voorbehoud maakt ter zake van het bedrag van de schulden dat bij de bepaling van de financiële positie van de consument dient te worden meegenomen wijst de AFM erop dat de benadering van ING Bank, die in absolute zin toelaat dat BKR-kredieten tot een bedrag van € 5.000 niet worden meegenomen, eraan voorbij gaat dat de aflossingsverplichtingen die met een dergelijk krediet gepaard gaan in individuele gevallen van aanzienlijke invloed op de financiële positie van de consument kunnen zijn. Door toe te laten dat NAT hypotheekleningen werden verstrekt op basis van de historische betaalcapaciteit van de consument - zonder dat de lasten samenhangende met kredieten tot € 5.000 bij de beoordeling van de financiële positie van de consument hoefden te worden betrokken - hanteerde ING Bank een kredietacceptatiebeleid waaronder kredietverstrekking mogelijk was die gelet op de financiële positie van de consument niet verantwoord was. Het kredietacceptatiebeleid van ING Bank was aldus onvoldoende gericht op het voorkomen van overkreditering, terwijl artikel 115 BGfo nu juist voorschrijft dat het beleid gericht moet zijn op het voorkomen daarvan.

2.3.3 Ouders hoofdelijk schuldenaar

ING Bank benadrukt dat het kredietacceptatiebeleid erin voorziet dat maximaal 15% van de lening voor de kinderen mag worden verstrekt boven hetgeen maximaal volgens de GHF-Code verantwoord is. Het inkomen van de aanvrager dient voldoende te zijn voor minimaal 85% van de annuïtaire jaarlast.

ING Bank merkt op dat de door de AFM gewenste beoordeling van de gehele financiële positie van de ouders ten tijde van de beoordeling van de kredietaanvraag niet met zich meebrengt dat de hypothecaire lening voor de aanvrager beter betaalbaar wordt. Volgens ING Bank wordt de kredietrelatie aangegaan met de aanvrager en is het

niet juist om te stellen dat ING Bank ook een kredietrelatie met de ouders aangaat. Volgens ING Bank leidt de gewenste beleidswijziging dan ook niet tot een verbetering.

Reactie AFM:

ING Bank voert aan dat de aanvrager van de hypothecaire lening de primaire debiteur wordt en dat de hypotheek voor de aanvrager niet beter betaalbaar wordt als verdergaand informatie wordt ingewonnen over de financiële positie van de ouders, zoals de AFM verlangt. De AFM merkt op dat ING Bank aldus een onjuiste uitleg geeft van de voorwaarden waaronder de hypotheekverstrekking aan de aanvrager plaatsvindt. De wijze waarop de verstrekking in juridische zin door ING Bank is vormgegeven houdt in dat de ouders hoofdelijk schuldenaar worden voor het gehele bedrag waarvoor de hypothecaire lening wordt verstrekt. Het beleid dat ING Bank hanteerde voorzag er niet in dat de financiële positie van de ouders volledig werd geïnventariseerd teneinde inzichtelijk te maken of de ouders over de middelen beschikten om de verplichtingen te voldoen. Dat ING Bank stelt in de praktijk de ouders pas aan te spreken indien de aanvrager in gebreke blijft om aan zijn verplichtingen uit hoofde van de hypothecaire lening te voldoen, is vanwege de wijze waarop de hypotheekverstrekking juridisch is vormgegeven volgens de AFM niet relevant. Het kredietacceptatiebeleid dat ING Bank hanteerde maakte het mogelijk dat ouders een kredietovereenkomst ondertekenden terwijl dit gegeven hun financiële positie niet verantwoord was. Het kredietacceptatiebeleid van ING Bank was aldus onvoldoende gericht op het voorkomen van overkreditering, zoals artikel 115 BGfo eist.

2.3.4 Kredietacceptatiebeleid zelfstandigen

ING Bank wijst erop dat de regel in het kredietacceptatiebeleid dat klanten die al jaren bij ING Bank bankierden konden volstaan met één jaaropgave was gebaseerd op jarenlange ervaring. Met de kennis die ING Bank had over de klanten kon voor die klanten – die een stabiele kasstroom en een uitstekend betalingsgedrag vertoonden – worden volstaan met overlegging van één jaarrekening en/of één aangifte inkomstenbelasting. De informatie die ingevolge het ratingmodel van ING Bank wordt beoordeeld heeft een grotere actualiteitswaarde dan de jaaropgaven.

Reactie AFM:

Zoals hiervoor in onderdeel 2.2 al is opgemerkt heeft ING Bank naar het oordeel van de AFM onvoldoende aangetoond dat het door ING Bank gehanteerde rating-model geschikt is en is ingericht om te kunnen beoordelen of verstrekking van hypothecair krediet, met het oog op het voorkomen van overkreditering van de consument, verantwoord is. Zoals ING Bank zelf in haar reactie op de concept rapportage heeft gesteld vormt het ratingsysteem voor de hypotheekmedewerkers van ING Bank een black box. De aanvullende informatie die ING Bank in een latere fase aan de AFM heeft toegezonden over de werking van het rating-model doet hieraan niet af. De AFM heeft ook met die aanvullende informatie niet kunnen beoordelen of in alle gevallen onder het beleid van ING Bank hypothecaire kredieten werden verstrekt die verantwoord waren voor de consument, omdat niet is komen vast te staan dat de informatie die overeenkomstig de door het computerprogramma gegenereerde rating werd opgevraagd afdoende was om voor de betreffende consument een zorgvuldige beoordeling van de kredietaanvraag te maken.

Datum 18 februari 2011
Ons kenmerk [REDACTED]
Pagina 11 van 18

3. Besluit

3.1 Besluit tot boeteoplegging

Op grond van het voorgaande heeft de AFM besloten om aan ING Bank N.V. een bestuurlijke boete op te leggen omdat het kredietacceptatiebeleid van ING Bank N.V. in de onderzoeksperiode van 1 januari 2009 tot 1 oktober 2009 onvoldoende was gericht op het voorkomen van overkreditering.³ Dit is een overtreding van artikel 115, lid 1, BGfo. Voor deze overtreding geldt op grond van artikel 1:81, lid 1, Wft juncto de artikelen 2 en 3 van het Besluit boetes Wft, een boetetarief van € 24.000,-.

Hoogte van de boete

In artikel 6, lid 1, Besluit boetes Wft is bepaald dat de hoogte van een boete die wordt opgelegd aan een persoon die behoort tot een van de in dat artikellid genoemde categorieën, mede afhankelijk is van diens draagkracht. Artikel 6, lid 2, bepaalt dat de draagkracht in de hoogte van de boete tot uiting komt door het boetebedrag te vermenigvuldigen met de op grond van artikel 7 Besluit boetes Wft toepasselijke draagkrachtfactor (factor 1 tot 5). ING Bank is aan te merken als persoon bedoeld in artikel 6, lid 1, onderdeel a.

Deze factor is voor ING Bank als kredietinstelling afhankelijk van het balanstotaal. ING Bank heeft aan de AFM kenbaar gemaakt dat op haar, op grond van artikel 7, aanhef en onderdeel e, onder 2° Besluit boetes Wft draagkrachtfactor 5 van toepassing is.⁴

De boete voor overtreding van artikel 115, lid 1, BGfo bedraagt op grond hiervan € 120.000,-.

ING Bank moet het bedrag binnen zes weken overmaken op bankrekeningnummer [REDACTED] (The Royal Bank of Scotland N.V.) ten name van AFM te Amsterdam, onder vermelding van "factuurnummer [REDACTED]". ING Bank ontvangt geen afzonderlijke factuur voor dit bedrag.

Ingevolge artikel 1:85, lid 1, Wft dient de boete te worden betaald binnen zes weken na de inwerkingtreding van dit besluit. Het besluit treedt op grond van artikel 3:40 juncto 3:41 van de Algemene wet bestuursrecht (Awb) in werking op de dag van toezending daarvan. Ingevolge artikel 1:85, lid 2, Wft wordt door het aantekenen van bezwaar of beroep tegen de beschikking de verplichting tot betaling van de boete geschorst. De schorsing geldt totdat de beroepstermijn is verstreken of, indien beroep is ingesteld, op het beroep is beslist. Indien de boete niet wordt betaald binnen zes weken na de inwerkingtreding van deze beschikking is wettelijke rente verschuldigd. Deze wordt berekend vanaf de dag na het verstrijken van laatstgenoemde termijn.

³ De AFM heeft de bevoegdheid om een boete op te leggen op grond van artikel 1:80, eerste lid Wft.

⁴ Volgens de laatst gepubliceerde jaarcijfers (over 2009) had ING Bank een balanstotaal van 882.119 miljoen euro.

3.2 Besluit tot openbaarmaking van de boete

Omdat de AFM aan ING Bank een boete oplegt voor de overtreding van artikel 115, lid 1, BGfo, moet de AFM het besluit tot boeteoplegging openbaar maken, nadat dit definitief is geworden (nadat het niet langer mogelijk is om bezwaar of beroep in te stellen). Daarnaast moet de AFM het besluit ook al eerder openbaar maken, namelijk vijf dagen nadat dit aan ING Bank is toegestuurd.

De wetgever heeft het openbaarmaken van bestuurlijke boetes verplicht om deelnemers op de financiële markten te waarschuwen. Dit in het belang van de ordelijke en transparante financiëlemarktprocessen, zuivere verhoudingen tussen marktpartijen en de zorgvuldige behandeling van cliënten⁵. De AFM kan slechts afzien van openbaarmaking, als die in strijd is of zou kunnen komen met het doel van het door de AFM uit te oefenen toezicht op de naleving van de Wft.

Van dat laatste is naar het oordeel van de AFM geen sprake. Van openbaarmaking na bekendmaking van het boetebesluit kan daarom niet worden afgezien. Van openbaarmaking na definitief worden van het boetebesluit kan vooralsnog evenmin worden afgezien. Het individuele belang van ING Bank kan in dit verband niet tot een andere uitkomst leiden. Dit argument heeft geen betrekking op de vraag of openbaarmaking van het besluit in strijd is of zou kunnen komen met het doel van het door de AFM uit te oefenen toezicht op de naleving van de Wft.

De AFM publiceert de volledige tekst van het boetebesluit (met uitzondering van vertrouwelijke informatie) op haar website, onder begeleiding van een persbericht met de kern van het boetebesluit. Ook wordt een bericht over de boete opgenomen in de periodieke AFM-nieuwsbrief. De AFM kan daarnaast het besluit publiceren door middel van een advertentie in één of meer landelijke dagbladen.

Bijlage 2 bij dit besluit bevat de volledige tekst van het besluit dat op de website van de AFM openbaar zal worden gemaakt, geschoond van vertrouwelijke informatie. Mocht u van mening zijn dat er desondanks vertrouwelijke tekst in staat die geschoond zou moeten worden, dan verneemt de AFM dat graag zo spoedig mogelijk, maar uiterlijk binnen 3 werkdagen na bekendmaking van dit besluit.

De volgende basistekst wordt in het te publiceren persbericht en/of de advertentie opgenomen:

“AFM legt boete op aan ING Bank voor acceptatiebeleid hypotheek

De Autoriteit Financiële Markten (AFM) heeft ING Bank op 18 februari 2011 een bestuurlijke boete van € 120.000,- opgelegd voor het hanteren van beoordelingscriteria bij hypothecair krediet die onvoldoende gericht waren op het voorkomen van overkreditering.

De boete is opgelegd omdat ING Bank criteria ten grondslag heeft gelegd aan de beoordeling van kredietaanvragen van haar consumenten en deze ook heeft toegepast, terwijl deze criteria naar de mening van de AFM niet voldoende gericht waren op het voorkomen van overkreditering.

⁵ Vergelijk PG 29708, nr. 19, p. 301-303, p. 420-421, nr. 20, p. 30 en nr. 39, p. 8-10.

ING Bank hanteerde een beleid dat onder bepaalde condities een afwijking van de GHF-norm voor aanvragers van hypothecair krediet toestond indien de ouders als hoofdelijk schuldenaar meetekenden. Het beleid van ING Bank voorzag niet in een adequate inventarisatie van de financiële positie van de ouders. Tevens bepaalde het beleid dat hypothecair krediet kon worden verstrekt, afwijkend van de GHF-norm, waarbij het krediet werd beoordeeld uitgaande van de historische woonlasten van de consument en bij de beoordeling van de financiële positie van de consument geen rekening hoefde te worden gehouden met BKR-kredieten tot € 5.000,-.

Daarnaast hanteerde ING Bank een beleid ten aanzien van kredietverstrekking aan zelfstandigen waarbij, op basis van een 'rating' gebaseerd op niet eenduidig vast te stellen componenten, in bepaalde gevallen een hypotheek kon worden verstrekt op basis van één aangifte inkomstenbelasting en/of één jaarverslag. De AFM kan als gevolg hiervan niet beoordelen of in alle gevallen onder het beleid van ING hypothecaire kredieten werden verstrekt die verantwoord waren voor de consument.

Naar het oordeel van de AFM heeft ING Bank hiermee artikel 115, eerste lid, van het Besluit Gedragstoezicht financiële ondernemingen overtreden. Dit artikel verplicht een aanbieder van krediet om criteria vast te leggen die hij ten grondslag legt aan de beoordeling van een kredietaanvraag van een consument om overkreditering te voorkomen, en om die criteria toe te passen bij de beoordeling van een kredietaanvraag. Het acceptatiebeleid van een aanbieder van krediet moet erop gericht zijn overkreditering van de consument te voorkomen.

De AFM merkt overigens op dat ING Bank aan de AFM heeft bericht dat zij haar kredietacceptatiebeleid op bovenstaande onderdelen in 2010 heeft aangepast.

De AFM ziet, in het geval van hypothecair krediet, de Gedragscode Hypothecaire Financieringen (GHF) van het Contactorgaan Hypothecair Financiers in beginsel als een gedegen invulling van de normen in de Wet op het financieel toezicht tegen overkreditering. ING Bank heeft aangegeven dat zij de GHF onderschrijft.

Onderzoek

De boete voor ING Bank vloeit voort uit een breder onderzoek naar de hypotheekverstrekking door grote banken in Nederland. Het onderzoek volgde na een periode waarin de grote banken de gelegenheid hebben gekregen om de aanbevelingen uit het AFM rapport 'Kwaliteit advies en transparantie bij hypotheek' van 1 november 2007 in hun beleid te implementeren. Het betrof een onderzoek naar advisering en kredietverstrekking in de periode januari tot oktober 2009. Daarbij zijn de grootste aanbieders beoordeeld op de manier waarop zij omgaan met de regels rond het adviseren van risicoverzekeringen, het oversluiten van een hypotheek en het verstrekken van kredieten voor de eigen woning. Dit onderzoek is nu afgerond.

Adviezen moeten passen bij de specifieke situatie van de klant. De hoogte van de hypotheek moet bovendien in de juiste verhouding staan tot het inkomen van de klant. Een bank dient daarom een beleid te hebben dat er op gericht is overkreditering te voorkomen. De normen uit de GHF zijn daarbij het uitgangspunt. Het onderzoek heeft tot het opleggen van handhavingsmaatregelen geleid. De in het onderzoek betrokken instellingen zijn reeds geweest op de tekortkomingen bij hun advisering en hypotheekverstrekking. Dit heeft geleid tot aanpassingen onder meer in het beleid, waardoor het risico op fouten bij verstrekking en advisering van hypotheek is verkleind. De AFM zal

Datum	18 februari 2011
Ons kenmerk	[REDACTED]
Pagina	14 van 18

in het belang van de klant de komende tijd de betrokken instellingen blijven volgen om te bezien of de kwaliteit bij het verstrekken en adviseren van hypotheeken en kredietbeschermingsverzekeringen blijvend is verbeterd.

De boete voor de overtreding door ING Bank is opgelegd op basis van het Besluit boetes Wft. Dit besluit is van toepassing op overtredingen die hebben plaatsgevonden of zijn aangevangen voor 1 augustus 2009. De boetehoogte voor de overtreding is in het Besluit boetes Wft gefixeerd en leidt in het geval van ING Bank tot een hoogte van € 120.000.

Het besluit van de AFM kan door belanghebbende(n) ter toetsing aan de rechter worden voorgelegd.

Het volledige besluit kunt u hiernaast downloaden in Pdf-formaat. Bij vragen of klachten kunt u contact opnemen met het Meldpunt Financiële Markten van de AFM: 0900-5400 540 (0,05 euro per minuut).

De AFM bevordert eerlijke en transparante financiële markten. Wij zijn de onafhankelijke gedragstoezichthouder op de markten van sparen, lenen, beleggen en verzekeren. De AFM bevordert zorgvuldige financiële dienstverlening aan consumenten en ziet toe op een eerlijke en efficiënte werking van kapitaalmarkten. Ons streven is het vertrouwen van consumenten en bedrijven in de financiële markten te versterken, ook internationaal. Op deze manier draagt de AFM bij aan de welvaart en de economische reputatie van Nederland.”

Let op: De AFM kan, al naargelang de omstandigheden op het moment van publicatie, bovengenoemde publicatietekst wijzigen of aanvullen.

Publicatie vindt niet eerder plaats dan nadat vijf werkdagen zijn verstreken na de dag waarop het besluit tot boeteoplegging aan ING Bank bekend is gemaakt. De publicatie wordt opgeschort als ING Bank verzoekt om een voorlopige voorziening als bedoeld in artikel 8:81 Awb. Publicatie wordt dan in elk geval geschorst, totdat de voorzieningenrechter een uitspraak heeft gedaan.

Als ING Bank om een voorlopige voorziening vraagt, verzoekt de AFM dit per e-mail (blp-functionaris@afm.nl) aan haar door te geven. Als u hier niet toe overgaat zal de AFM de boete openbaar maken zoals hiervoor genoemd. Ook vraagt de AFM ING Bank het verzoek om voorlopige voorziening per fax toe te sturen (faxnummer 020 - 797 38 33).

De AFM zal na het definitief worden van dit besluit, aan haar verplichting tot publicatie op grond van artikel 1:98 Wft uitvoering geven door aan het eerdere persbericht de volgende update toe te voegen:

“Update [datum waarop de update op de site verschijnt]: Het besluit van de AFM is inmiddels definitief geworden en kan door belanghebbenden niet meer ter toetsing aan de rechter worden voorgelegd.”

Een eventuele geschoonde beslissing op bezwaar wordt toegevoegd. Nadat dit besluit definitief is geworden zal geen nadere aankondiging plaatsvinden alvorens tot deze tweede publicatie wordt overgegaan.

Datum	18 februari 2011
Ons kenmerk	
Pagina	15 van 18

4. Hoe kunt u bezwaar maken?

Iedere belanghebbende kan tegen deze beschikking bezwaar maken door binnen zes weken na bekendmaking daarvan een bezwaarschrift in te dienen bij de AFM, t.a.v. Juridische Zaken, Postbus 11723, 1001 GS, Amsterdam. Een bezwaarschrift kan ook per fax (faxnummer 020-797 3835), per e-mail (e-mailadres bezwarenbox@afm.nl) of met het bezwaarformulier op de website van de AFM (www.afm.nl/bezwaar) worden ingediend. Aan deze elektronische verzending stelt de AFM nadere eisen die op haar website worden toegelicht. Een van die eisen is dat een bezwaarschrift niet aan andere AFM faxnummers of AFM e-mailadressen dan de hier genoemde kan worden gestuurd. De AFM neemt het bezwaarschrift alleen inhoudelijk in behandeling als aan deze eisen is voldaan.

Hoogachtend,
Autoriteit Financiële Markten

[was getekend]
Assistent Boetefunctionaris

[was getekend]
Boetefunctionaris

Bijlage 1 - Wettelijk kader

Vierde Tranche Algemene wet bestuursrecht (“VT Awb”)

Op 1 juli 2009 is de Algemene wet bestuursrecht gewijzigd door middel van de VT Awb. In de VT Awb is de volgende overgangsbepaling opgenomen:

“Indien een bestuurlijke sanctie wordt opgelegd wegens een overtreding die plaatsvond voor het tijdstip van inwerkingtreding van deze wet, blijft het recht zoals dat gold voor dat tijdstip van toepassing.”

Wet wijziging boetestelsel financiële wetgeving (“Wwbfw”)

Op 1 augustus 2009 is de Wwbfw in werking getreden. Daarin is de volgende overgangsbepaling (artikel XII) opgenomen:

“Ter zake van overtredingen die hebben plaatsgevonden of zijn aangevangen voor het tijdstip van inwerkingtreding van deze wet, blijft het recht van toepassing zoals dat gold voor dat tijdstip van toepassing.”

Besluit Gedragtoezicht financiële ondernemingen (BGfo)

In artikel 115 BGfo is bepaald:

1. *Ter voorkoming van overkreditering legt een aanbieder van krediet de criteria vast die hij ten grondslag legt aan de beoordeling van een kredietaanvraag van een consument en past hij deze criteria toe bij de beoordeling van een kredietaanvraag.*
2. *Het eerste lid is niet van toepassing op aanbieders van krediet als bedoeld in artikel 113, tweede lid.*

Staatsblad 2006, nr 520 (toelichting op artikel 115 BGfo):

Dit artikel is gebaseerd op artikel 4:34, derde lid, van de wet en komt in de plaats van de artikelen 61 van het Bfd en 26f, eerste en derde lid, Vrijstellingsregeling Wfd. Artikel 115 vereist dat een aanbieder van krediet het acceptatiebeleid vastlegt en deze criteria toepast bij de beoordeling van een kredietaanvraag van een consument. Het acceptatiebeleid van de aanbieder van krediet moet erop gericht zijn overkreditering van de consument te voorkomen. Deze verplichting sluit niet uit dat in het acceptatiebeleid criteria kunnen worden opgenomen, bijvoorbeeld met betrekking tot zekerheid- of garantstelling die, anders dan op grond van het inkomen van de consument, overkreditering voorkomen. Voor de uitzondering in het tweede lid wordt verwezen naar de toelichting op artikel 113, tweede lid. Ook hier geldt dat de uitzondering niet geldt voor overeenkomsten waarbij de te verpanden effecten dezelfde zijn als de met het krediet te financieren effecten.

Wft

In artikel 1:80 Wft is bepaald:

1. *De toezichthouder kan een bestuurlijke boete opleggen terzake van overtreding van voorschriften, gesteld ingevolge de in de bijlage bij dit artikel genoemde artikelen en de prospectusverordening alsmede terzake van overtreding van artikel 5:20 van de Algemene wet bestuursrecht.*
2. *De bestuurlijke boete komt toe aan de toezichthouder die de boete heeft opgelegd.*
3. *Bij ministeriële regeling kunnen regels worden gesteld met betrekking tot de uitoefening van de bevoegdheid, bedoeld in het eerste lid.*

In artikel 1:81 Wft is bepaald:

1. *Het bedrag van de bestuurlijke boete wordt bepaald bij algemene maatregel van bestuur, met dien verstande dat de boete voor een afzonderlijke overtreding ten hoogste € 900.000 bedraagt.*
2. *De algemene maatregel van bestuur, bedoeld in het eerste lid, bepaalt bij elke daarin omschreven overtreding het bedrag van de deswege op te leggen bestuurlijke boete.*
3. *De toezichthouder kan het bedrag van de bestuurlijke boete lager stellen dan in de algemene maatregel van bestuur is bepaald, indien het bedrag van de boete in een bepaald geval onevenredig hoog is.*

In artikel 1:97 Wft is bepaald:

1. *De toezichthouder maakt een besluit tot het opleggen van een bestuurlijke boete ingevolge deze wet na bekendmaking openbaar, indien de bestuurlijke boete is opgelegd terzake overtreding van:*
 - a. *een verbodsbepaling uit deze wet of ingevolge artikel 1:58, tweede lid, 1:58a, tweede lid, 1:58b, tweede lid, 1:58c, derde lid, 1:59, tweede lid, 1:67, eerste lid, 1:77, eerste lid, derde volzin, 4:4, eerste lid, of 4:4a;*
 - b. *een overige bepaling die in de algemene maatregel van bestuur op basis van artikel 1:81, eerste lid, beboetbaar is gesteld met tariefnummer 4 of 5; of*
 - c. *artikel 4:19, 4:20, 4:22, 4:23, 4:24, 4:42 of 4:87.*
2. *De openbaarmaking van het besluit tot het opleggen van een bestuurlijke boete geschiedt niet eerder dan nadat vijf werkdagen zijn verstreken na de dag waarop het besluit aan de betrokken persoon bekend is gemaakt.*
3. *Indien wordt verzocht om een voorlopige voorziening als bedoeld in artikel 8:81 van de Algemene wet bestuursrecht, wordt de openbaarmaking van het besluit opgeschort totdat er een uitspraak is van de voorzieningenrechter.*
4. *Indien de openbaarmaking van het besluit in strijd is of zou kunnen komen met het doel van het door de toezichthouder uit te oefenen toezicht op de naleving van deze wet blijft deze achterwege.*

In artikel 1:98 Wft is bepaald:

Onverminderd artikel 1:97 maakt de toezichthouder een besluit tot het opleggen van een bestuurlijke boete ingevolge deze wet openbaar, nadat het rechtens onaantastbaar is geworden, tenzij de openbaarmaking van het besluit in strijd is of zou kunnen komen met het doel van het door de toezichthouder uit te oefenen toezicht op de naleving van deze wet.

Besluit boetes Wft

In artikel 2 Besluit boetes Wft is bepaald:

Voor de tariefnummers, behorend bij de in artikel 3, 4 en 5 genoemde overtredingen, zijn de boetebedragen als volgt vastgesteld:

<i>Tariefnummer</i>	<i>Boete</i>
1	€ 600
2	€ 1.000
3	€ 6.000
4	€ 24.000
5	€ 96.000

In artikel 3 Besluit boetes Wft is bepaald:

Overtreding van een voorschrift, gesteld in een hierna genoemd artikel van de Wet op het financieel toezicht of in een hierna genoemd artikel van een op die wet gebaseerde algemene maatregel van bestuur, is als volgt beboetbaar:

<i>Besluit Gedragstoezicht financiële ondernemingen</i>	<i>Tariefnummer</i>
115, eerste lid	4

In artikel 6, leden 1 t/m 4, Besluit boetes Wft is bepaald:

1. *Indien een boete wordt opgelegd aan een persoon die behoort tot een van de hierna genoemde categorieën, is de hoogte van de boete mede afhankelijk van diens draagkracht:*
 - a. *financiële ondernemingen; (...)*
2. *De draagkracht komt in de hoogte van de boete tot uiting door het boetebedrag, zoals bepaald op grond van artikel 3, 4 en 5, te vermenigvuldigen met de op grond van artikel 7 toepasselijke draagkrachtfactor.*
3. *Indien de toezichthouder niet beschikt over de voor de bepaling van de draagkracht noodzakelijke gegevens, verzoekt hij degene aan wie de boete zal worden opgelegd deze gegevens binnen een door hem te stellen redelijke termijn te verstrekken.*
4. *Indien de betrokkene de in het derde lid bedoelde gegevens niet binnen de in dat lid bedoelde termijn verstrekt, is bij de vaststelling van de hoogte van de boete de draagkrachtfactor vijf van toepassing.*

In artikel 7 Besluit boetes Wft is bepaald:

De in artikel 6, tweede lid, bedoelde draagkrachtfactoren zijn:

e. draagkrachtfactor vijf:

[...]

2° kredietinstellingen en clearinginstellingen met een balanstotaal van ten minste € 50.000.000.000; [...]